

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
Факультет соціології
Кафедра галузевої соціології

Розробник: Ольга БЕЗРУКОВА, доцент кафедри галузевої соціології, доктор соціологічних наук, доцент

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТРЕНІНГ З ПОЛІТИЧНОГО ЛІДЕРСТВА
для студентів

Галузь знань: 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність: 054 «Соціологія»
Освітній рівень: «Бакалавр»
Освітня програма: «Соціальні технології»
Вид дисципліни: вибіркова

Форма навчання денна
Навчальний рік 20__/20__
Семестр 8
Кількість кредитів ECTS 4
Мова викладання, навчання та оцінювання українська
Форма заключного контролю залік

Викладач: Ольга БЕЗРУКОВА

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.
на 20__/20__ н.р. _____ (підпис, ПІБ, дата) «__» 20__ р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Завідувач кафедри галузевої соціології
Ольга БЕЗРУКОВА
Протокол № 9 від «30» серпня 2021 р.

Схвалено науково - методичною комісією факультету соціології

Протокол від «31» серпня 2021 року № 1
Голова науково-методичної комісії Тетяна Червінська - Тетяна ЧЕРВІНСЬКА

КИЇВ – 2021

1. Мета дисципліни – формування у студентів комплексних знань про явища, закономірності, теорії, факти, поняття, що визначають сутність, походження, типи, приклади влади і лідерства у суспільстві, шляхи досягнення успіху, реалізації лідерського потенціалу, характерні особливості процесу адміністрування і управління, командування.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

1. *Знати основні поняття загальної соціології, галузевих соціологій.*

2. *Розуміти механізми та закономірності функціонування політичних інститутів в суспільстві, особливостей міжособистісної та між групової взаємодії.*

3. Анотація навчальної дисципліни. Навчальна дисципліна «Тренінг з політичного лідерства» входить до циклу професійної підготовки бакалаврів за спеціальністю «Соціологія», освітньою програмою «Соціальні технології», є дисципліною вибіркового блоку "Соціальні технології в політиці та масових комунікаціях". В ході вивчення дисципліни студенти опановують знання про сутність, теорії походження політичного лідерства, його типи, стилі лідерської поведінки, способи реалізації лідерського потенціалу особистості.

Вивчення дисципліни передбачає оволодіння студентами методиками самовиховання лідерських якостей, способами впливу на свідомість і поведінку людини, уміннями і навичками управління групою, здатностями побудови гармонійних міжособистісних взаємин у колективі, готовністю до виконання ролей у системі відносин «лідер-послідовники», уміннями побудови продуктивних соціальних взаємовідносин.

4. Завдання (навчальні цілі):

- здатність застосовувати соціальні технології для регулювання соціальних надання студентам комплексних знань про сутність понять «лідер» і «лідерство», типи лідерів та лідерства, теорії походження лідерства, стилі лідерської поведінки та управління; методики розвитку і самовиховання лідерських якостей; еволюцію ідей відбору лідерських якостей; способи конструювання кластеру лідерських якостей відповідно до вимог майбутньої професійної діяльності; приклади лідерства у світовій та національній історії
- формування навичок індивідуальної, групової та тренінгової роботи з формування лідерських якостей, оцінки їх ефективності та засобів удосконалення.

Це спрямовано на формування наступних компетентностей:

- СК11. Здатність застосовувати соціальні технології для регулювання соціальних відносин та вирішення конфліктів.
- СК13. Вміння обирати ефективні соціальні і комунікативні технології в роботі з різними соціальними групами.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання: (1) знати; 2) вміння; 3) комунікація; 4) автономність та відповідальність		Форми (методи або технології) викладання та навчання	Методи оцінки та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці
Код	Результат навчання			
1.1	Знати зміст основних теоретичних підходів до вивчення лідерства	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, опитування	10
1.2	Знати сутність і структуру понять «лідер» і «лідерство»	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, контрольна робота, опитування	20
2.1	Вміти аналізувати теорії походження лідерства, національні та історичні особливості лідерства	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, опитування	10
2.2	Вміти виокремлювати ключові проблеми при пошуку специфічних особливостей, спільних ознаки та відмінностей між схожими з лідерством поняттями	лекції, практичні заняття, самостійна робота	усна відповідь, опитування	15

3	Вміти здійснювати презентацію індивідуального науково-дослідного завдання, застосовуючи методи публічних виступів	самостійна робота, презентація практичного завдання	презентація групового практичного завдання	15
4	Вміти самостійно здійснювати аналітичну, дослідницьку та пошукову діяльність при виборі вправ, що застосовуються для розвитку лідерських якостей	практичне завдання, самостійна робота	презентація групового практичного завдання, контрольна робота	30

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)					
	1.1	1.2	2.1	2.2	3	4
PH15. Запроваджувати соціальні технології для регулювання соціальних відносин та вирішення конфліктів.	+		+		+	+
PH17. Застосовувати ефективні соціальні, комунікативні, маркетингові технології в роботі з різними соціальними групами	+	+		+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання знань студентів:

1. активна робота студента під час проведення практичних занять (усна відповідь, опитування) (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2) – **30/20 балів**,
2. виконання контрольних робіт (PH1.1; PH1.2; PH2.1; PH2.2; PH4) – **40/24 балів** (2 контрольні роботи по 20 максимальних або 12 мінімальних балів кожна),
3. виконання та презентація результатів групового практичного завдання (PH3; PH4) – **30/16 балів**.

Форма підсумкового контролю – залік. Залік виставляється за результатами роботи студента впродовж усього семестру і не передбачає додаткових заходів оцінювання для успішності студентів. Якщо студент протягом семестру не набрав мінімальну кількість балів, він може отримати їх шляхом виконання завдань самостійної роботи та усного відпрацювання пропущених занять.

7.2 Організація оцінювання.

1. *Практичні заняття* оцінюються за фактом їх реального проведення, а бали накопичуються протягом усього семестру.
2. *Контрольна робота 1* спрямована на перевірку теоретичних знань, засвоєних студентами, виконується студентами в межах практичного заняття після вивчення тем 1-5
3. *Контрольна робота 2* спрямована на перевірку опанування конкретними вправами, що застосовуються під час тренінгів, виконується у межах практичного заняття після вивчення тем 6-10.
4. *Групове практичне завдання* «Розробити тренінг розвитку лідерських якостей» виконується студентами в групах 2-4 особи протягом семестру та презентується ними під час проведення останнього практичного заняття.

7.3 Шкала відповідності оцінок

Зараховано / Passed	60-100
Не зараховано / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план лекцій і практичних занять

№ тем и	Назва теми	Кількість годин		
		Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
<i>Теоретичні аспекти вивчення політичного лідерства</i>				
1	Сутність і структура понять «лідер» і «лідерство»	2	2	6
2	Аналіз теорій походження політичного лідерства	2	2	4
3	Визначення типів політичних лідерів і лідерства	2	4	4
4	Поняття політичного лідерства. Міждисциплінарний характер вивчення політичного лідерства	2	2	4
5	Національні особливості політичного лідерства	4	4	4
<i>Контрольна робота 1</i>			2	6
<i>Розвиток лідерських якостей</i>				
6	Менеджер і лідер: пошук специфічних особливостей, спільні ознаки та відмінності	2	2	4
7	Лідер і група (колектив). Вправи з формування здатності працювати в команді	2	4	6
8	Технології публічних виступів	2	4	4
9	Розвиток лідерського потенціалу: методики діагностики, конструювання кластеру та формування лідерських якостей	4	2	4
10	Тренінг з розвитку лідерських якостей	4	4	8
<i>Контрольна робота 2</i>			2	6
Всього:		26	34	60

Загальний обсяг дисципліни – 120 годин, в тому числі:
лекції – 26 годин;
практичні заняття – 34 години;
самостійна робота – 60 годин.

9. Рекомендована література:

Основна:

1. Кочубей Т. Сучасні теорії лідерства: теоретичний аспект / Т. Кочубей, А. Семенов // Психолого-педагогічні проблеми сільської школи. 2012. № 40. С. 176-184. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ppps_2012_40_28.
2. Нестуля О.О., Нестуля С.І., Карманенко В.В. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера: навч. посіб. К.: Знання, 2013. С.90-130.
3. Сопівник Р.В., Сопівник І.В., Варивода Н.А. Лідерологія: навчальний посібник. К.: «Компринт», 2018. С. 200-280.
4. Сопівник Р. Виховання лідерських якостей студентів аграрних закладів вищої освіти в умовах ринкової відносин. Edukacja zawodowa i ustawiczna. Warszawa: APS w Warszawie. 2018. С. 287–295.

Додаткова:

1. Адаир Дж. Эффективное лидерство. М.: Изд-во. Эксмо, 2003.
2. Адизес, И. Развитие лидеров: Как понять свой стиль управления и эффективно общаться с носителями иных стилей / Ицхак Кальдерон Адизес; Пер. с англ. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2008.
3. Беннис Уоррен, Томас Роберт Дж. Как становятся лидерами: менеджмент нового поколения. – М.: Издательский дом «Вильямс», 2006. 208с.
4. Евтихов О. В. Стратегии и приемы лидерства : теория и практика / СПб. : Речь, 2007. 238 с.
5. Кристофер Э.Смит Л. Тренинг лидерства-. СПб : Питер, 2001. –320 с.
6. Оуэн Х., Ходжсон В., Газард Н. Призвание лидер:- Полное руководство по эффективному лидерству / Пер. с англ. — Днепропетровск.: Баланс Бизнес Букс, 2005.
7. Сопівник Р. В. Виховання лідерських якостей студентів аграрних вищих навчальних закладів: [монографія] / Р.В.Сопівник; за ред. В. К. Сидоренка. – К.: ЦП «Компринт», 2012. 504 с.
8. Шейн Э. Организационная культура и лидерство / Пер. с англ. под ред. Т.Ю. Ковалевой. СПб.: Питер, 2007.